

**CONSILIUL
UNIUNII EUROPENE**

**Bruxelles, 20 septembrie 2012 (21.09)
(OR. en)**

14000/12

**RECH 344
COMPET 563
RELEX 838
DEVGEN 245**

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretar General al Comisiei Europene semnat de către dl Jordi AYET PUIGARNAU, director
Data primirii:	14 septembrie 2012
Destinatar:	DI Uwe CORSEPIUS, Secretar General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2012) 497 final
Subiect:	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor: Consolidarea și concentrarea cooperării internaționale a UE în domeniul cercetării și al inovării: o abordare strategică

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul Comisiei COM(2012) 497 final.

Anexă: COM(2012) 497 final

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 14.9.2012
COM(2012) 497 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL ȘI COMITETUL REGIUNILOR**

**Consolidarea și concentrarea cooperării internaționale a UE în domeniul cercetării și al
inovării: o abordare strategică**

(Text cu relevanță pentru SEE)

{SWD(2012) 258 final}

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Consolidarea și concentrarea cooperării internaționale a UE în domeniul cercetării și al inovării: o abordare strategică

(Text cu relevanță pentru SEE)

1. O LUME ÎN SCHIMBARE

Uniunea Europeană este lider mondial în cercetare și inovare, aceasta cheltuind 24% din sumele cheltuite pentru cercetare la nivel mondial și realizând 32% dintre publicațiile de mare impact și 32% dintre cererile de brevete, deși populația UE reprezintă numai 7% din populația globală¹.

Cu toate acestea, lucrurile au cunoscut o evoluție rapidă în ultimul deceniu. Până de curând, domeniile cercetării și inovării la nivel global au fost dominate de Uniunea Europeană, SUA și Japonia. Pe măsură ce sistemele de cercetare și inovare ale economiilor emergente continuă să devină tot mai puternice, se dezvoltă un sistem multipolar în cadrul căruia țări precum Brazilia, China, India și Coreea de Sud exercită o influență din ce în ce mai mare. Între anii 2000 și 2009, ponderea pe care o dețin țările BRICS în totalul sumelor cheltuite pentru cercetare și dezvoltare la nivel global s-a dublat. Uniunea are, la rândul său, un interes evident în dezvoltarea capacității de cercetare și inovare a țărilor vecine.

Cercetarea și inovarea sunt din ce în ce mai interconectate la nivel internațional, acest lucru datorându-se de asemenea dezvoltării rapide a tehnologiilor informației și comunicațiilor. Numărul lucrărilor științifice publicate prin colaborare internațională și mobilitatea cercetătorilor sunt în creștere. Organizațiile de cercetare își înființează birouri în străinătate, iar companiile investesc în afara țărilor lor de origine, în special în țări cu economii emergente.

Provocările globale sunt elemente importante generatoare de motivație în cercetare și inovare: resursele planetei noastre sunt epuizabile și trebuie gestionate în mod sustenabil, schimbările climatice și bolile infecțioase nu se opresc la frontierele naționale și trebuie asigurată securitatea alimentară în întreaga lume. Uniunea trebuie să-și consolideze dialogurile cu partenerii internaționali în vederea formării unei mase critice pentru a face față acestor provocări.

Deoarece în țările terțe se derulează tot mai multe activități de cercetare și inovare², Uniunea va trebui să aibă acces la aceste cunoștințe. Pentru a-și păstra rolul important în domeniu la nivel mondial, Uniunea trebuie să se autopromoveze ca locație atractivă pentru activități de cercetare și inovare și să aibă succes în competiția globală pentru atragerea talentelor, ținând cont totodată de interesele sale economice, de exemplu de cele legate de protejarea drepturilor de proprietate intelectuală.

¹ În documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei sunt furnizate informații suplimentare.

² În prezenta comunicare „țară terță” înseamnă, dacă nu se specifică altfel, o țară care nu este nici stat membru, nici stat asociat în cadrul programelor-cadru de cercetare.

Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului privind Uniunea Europeană (TUE) și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), cadrul instituțional pentru acțiunile Uniunii pe scena internațională s-a schimbat. Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, care este și vicepreședinte al Comisiei, asigură coerența acțiunilor de politică externă ale Uniunii. Înalțul Reprezentant este asistat de Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE). Cercetarea fiind o competență paralelă, Uniunea și statele membre trebuie să se asigure că își coordonează activitățile pentru a exista coerență între politicile naționale și politica Uniunii.

Având în vedere acest context mereu în evoluție, angajamentele luate în cadrul inițiativei „O Uniune a inovării”³, cadrul Spațiului European de Cercetare (SEC)⁴ și recomandările formulate în urma evaluării intermediare a celui de-al șaptelea Program-cadru (PC7)⁵, Comisia propune o abordare strategică pentru consolidarea și concentrarea activităților de cooperare internațională ale Uniunii în domeniul cercetării și inovării, în special pentru a pregăti implementarea programului Orizont 2020⁶.

2. BILANȚ

Europa are o tradiție îndelungată în promovarea cooperării transfrontaliere în domeniul cercetării. Organizația Europeană pentru Cercetare Nucleară (CERN), înființată în 1954, este un centru de cercetare de excelență și cel mai mare laborator pentru fizica particulelor din lume, care atrage oameni de știință de elită.

Din 1986, cooperarea cu țările terțe este identificată în mod explicit în tratate ca fiind esențială în cadrul politicii Uniunii în domeniul cercetării. Activitățile de cooperare internațională s-au dezvoltat în temeiul TFUE și al Tratatului Euratom. Treptat, programele-cadru au fost deschise participării țărilor terțe, sprijinul pentru cooperarea internațională fiind integrat pe deplin în cadrul PC7 (inclusiv PC7 Euratom). Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) este, de asemenea, deschis colaborării cu țările terțe. Astfel, 6% dintre participanții la PC7 provin din țări terțe.

S-au înregistrat progrese în ceea ce privește optimizarea amplitudinii și sferei activităților de cooperare internațională. De exemplu:

- Parteneriatul dintre țările europene și țările în curs de dezvoltare privind testele clinice (*European and Developing Countries Clinical Trials Partnership – EDCTP*) este un parteneriat între 14 state membre, Elveția, Norvegia și țările Africii Subsahariene care vizează combaterea HIV/SIDA, a tuberculozei și a malariei;
- Euratom, China, India, Japonia, Rusia, Coreea de Sud și SUA și-au unit forțele în proiectul *ITER* (susținut de Acordul privind programul extins de colaborare între Euratom și Japonia) pentru a demonstra că fuziunea nucleară este o sursă de energie viabilă a viitorului;
- *Acțiunile Marie Curie* au o puternică dimensiune internațională. Participanții la acest program provin din 80 de țări diferite;

³ COM(2010) 546.

⁴ COM(2012) 392.

⁵ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=fp7

⁶ COM(2011) 809.

- *Centrul Comun de Cercetare* al Comisiei cooperează cu parteneri internaționali pe teme foarte variate;
- Interconectarea la nivel global a rețelelor de cercetare și educație realizată prin rețeaua *GEANT* este finanțată în mare parte de Uniune (parțial prin intermediul instrumentelor de cooperare pentru dezvoltare);
- Uniunea Europeană, împreună cu alte 13 țări, acordă sprijin programului *Human Frontier Science* pentru finanțarea colaborării internaționale în cercetarea de bază.

Aceste progrese sunt binevenite, însă în multe cazuri lipsește masă critică și nu este întotdeauna clară strategia pentru stimularea dezvoltării acțiunilor. Aceasta a fost una dintre concluziile evaluării intermediare a PC7, în care se afirma faptul că trebuie intensificată cooperarea internațională și trebuie pus accentul pe crearea de relații echitabile cu parteneri din afara Europei în cadrul unor programe și activități care prezintă un nivel ridicat de interes reciproc. În cadrul aceluiași raport se recomandă dezvoltarea strategică și coerentă a politicii UE de cooperare internațională în domeniul cercetării și inovării.

3. OBIECTIVE DE COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

Cooperarea internațională în domeniul cercetării și inovării își aduce aportul la politicile mai ample ale Uniunii, reflectate în strategia Europa 2020⁷, prin care se susțin următoarele obiective:

- (a) **Consolidarea excelenței și atractivității Uniunii în domeniul cercetării și inovării, precum și a competitivității sale economice și industriale** – prin crearea de situații reciproc avantajoase și cooperarea pe bază de beneficii reciproce, prin accesul la surse externe de cunoștințe, prin atragerea de talente și de investiții în Uniune, prin facilitarea accesului la piețe noi și emergente și convenind asupra unor practici comune pentru desfășurarea activităților de cercetare și exploatarea rezultatelor;
- (b) **Abordarea provocărilor societale globale** – prin dezvoltarea și implementarea mai rapidă a unor soluții eficiente și prin optimizarea utilizării infrastructurilor de cercetare; și
- (c) **Susținerea politicilor externe ale Uniunii** – prin realizarea unei coordonări strânse între politicile de extindere, de vecinătate și de comerț, politica externă și de securitate comună (PESC), politica privind ajutorul umanitar și politica de dezvoltare și prin integrarea cercetării și inovării într-o formulă cuprinzătoare de acțiune externă.

În „**diplomația științifică**” se va folosi cooperarea internațională în domeniul cercetării și inovării ca instrument de putere *soft* și ca mecanism de îmbunătățire a relațiilor cu țări și regiuni de importanță crucială. Bunele relații internaționale pot, la rândul lor, să favorizeze o cooperare eficientă pentru cercetare și inovare.

Prezenta comunicare propune consolidarea și concentrarea activităților de cooperare internațională ale Uniunii în domeniul cercetării și inovării printr-o dublă abordare bazată pe o

⁷ COM(2010) 2020.

combinație între **deschidere** și **activități de cooperare internațională focalizate**, la scară și cu sferă de aplicare optime și dezvoltate pe bază de interese comune și beneficii reciproce, de parteneriat și de acțiuni sinergice.

4. CONSOLIDAREA ȘI CONCENTRAREA ACTIVITĂȚILOR DE COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

4.1. Deschidere pentru cooperare internațională

Uniunea Europeană va continua să colaboreze cu țări și regiuni din întreaga lume. Acest lucru va permite cercetătorilor și inovatorilor din Uniune să colaboreze cu colegii lor de pe întregul mapamond în cadrul unor acțiuni inițiate de părți interesate:

- Orizont 2020 va fi total deschis participanților din întreaga lume⁸;
- Acțiunile Consiliului European pentru Cercetare și acțiunile Marie Skłodowska-Curie vor fi axate exclusiv pe cercetători și vor fi deschise participării cercetătorilor din țări terțe;
- Activitatea privind infrastructurile de cercetare va fi orientată în mod deosebit spre cooperarea internațională. Componenta sa de e-infrastructuri are o dimensiune internațională inerentă prin faptul că sprijină colaborarea cu ajutorul mijloacelor digitale.
- Cu toate acestea, nu toți participanții din țări terțe vor fi în mod automat eligibili pentru finanțare⁹. Lista țărilor eligibile pentru finanțare automată se va restrânge prin completarea actualului criteriu de selecție, bazat exclusiv pe VNB pe cap de locuitor, cu un criteriu suplimentar, bazat pe PIB-ul total, excluzând țările ale căror valori depășesc un anumit prag. Această abordare va reflecta faptul că unele țări și-au format masa critică necesară cooperării pe bază de reciprocitate cu Uniunea. În mod similar, finanțarea pentru participanții din țările industrializate este în continuare posibilă în cazuri excepționale;
- Abordarea mai restrictivă în ceea ce privește finanțarea automată va fi compensată prin sporirea eforturilor pentru înlesnirea finanțării participanților din surse naționale;
- Uniunea va continua să încurajeze accesul reciproc la programele țărilor terțe. Propunerile pentru Orizont 2020 permit limitarea geografică a cererilor de candidaturi, de exemplu în cazul în care condițiile de participare a entităților juridice din statele membre la programele țării terțe sunt considerate de natură a prejudicia interesele Uniunii sau dacă nu pot fi furnizate garanții satisfăcătoare de securitate¹⁰;
- Sprijinul acordat inițiativelor COST și EUREKA va încuraja cooperarea între cercetătorii din rețelele europene de cercetare și colegii lor din țări terțe.

⁸ COM (2011) 810 articolul 6 alineatul (1).

⁹ COM (2011) 810 articolul 9.

¹⁰ COM (2011) 810 articolul 6 alineatele (2) și (3) și articolul 8 alineatul (5).

4.2. Activități de cooperare internațională focalizate

Pentru a optimiza impactul activităților internaționale de cercetare și inovare evitând totodată o fragmentare costisitoare a eforturilor, Uniunea trebuie să completeze deschiderea programului Orizont 2020 cu activități focalizate pentru a acționa la scară și cu sferă de aplicare optime.

4.2.1. Identificarea domeniilor de cooperare internațională

Orizont 2020 canalizează finanțarea pentru cercetare și inovare din partea Uniunii către un număr limitat de probleme societale și de tehnologii industriale și generice.

Cooperarea internațională va fi un factor important în pregătirea programelor de lucru pentru implementarea Orizont 2020 (programul Euratom făcând parte din aceasta). Se vor identifica domenii de colaborare cu țări terțe într-o manieră sistematică și coerentă, pe baza unei analize a poziției Uniunii în raport cu restul lumii după următoarele criterii:

- capacitatea de cercetare și inovare, inclusiv investițiile, producția (publicații, brevete, citări, acordări de licențe), resursele umane și infrastructura;
- riscuri și oportunități privind accesul la piețele existente, noi sau emergente și impactul acestora asupra nivelului de competitivitate al Uniunii;
- contribuția la angajamentele internaționale ale Uniunii, transpuse în Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, în cadrul de dezvoltare post-2015, în obiectivele Rio+20 și G20 și în obiectivele internaționale ale politicilor sectoriale; și
- cadrele juridice și administrative existente, destinate cooperării între partenerii internaționali și, după caz, între statele membre, inclusiv experiența dobândită în urma cooperărilor anterioare.

Există suficiente informații obiective disponibile pentru a putea analiza primul criteriu, însă analiza celorlalte criterii va necesita evaluări și aprecieri calitative. Un element esențial al abordării strategice, care se bazează în special pe noul Observator pentru Cercetare și Inovare în curs de înființare de către Comisie, va fi strângerea sistematică de informații. Aceasta va include consultări aprofundate cu părțile interesate, inclusiv cu reprezentanți din sectoarele industriale.

Accentuarea componentei de inovare presupune instituirea unor condiții-cadru adecvate și a unor condiții de concurență echitabile, dar și o serie de activități precum colectarea de informații, familiarizarea cu politicile, schimbul de experiență, identificarea de bune practici, furnizarea de informații și asistență, crearea de rețele de cercetare și inovare, sprijinirea adaptării și a asimilării tehnologiilor existente pe noile piețe și – în cazuri limitate – proiecte pilot și de demonstrare. Se va pune mai mult accent pe activitățile cu relevanță directă pentru piață și pe alte activități legate de inovare. Pentru a realiza acest lucru, va trebui găsit un echilibru corespunzător între cooperarea cu țările terțe pentru a asigura împreună progresul cunoașterii științifice și pentru a aborda provocările globale, pe de o parte, și protejarea intereselor întreprinderilor din Uniune, pe de altă parte. În acest context, se va asigura un tratament corect și echitabil al drepturilor de proprietate intelectuală pentru a se evita pierderea necontrolată de know-how aparținând Uniunii.

La modul mai general, existența unor condiții-cadru bine formulate în domeniul inovării este crucială pentru ca Uniunea să se implice în mod eficace în activități de cercetare și inovare la nivel internațional. De exemplu, îndepărtarea anumitor bariere comerciale rămâne de importanță primordială în relațiile Uniunii cu țările terțe¹¹.

4.2.2. *Elaborarea unor strategii multianuale de cooperare cu cele mai importante țări și regiuni partenere*

Punctul de plecare al abordării strategice va fi identificarea domeniilor de cooperare internațională focalizată pe baza criteriilor de mai sus. Flexibilitatea în diferențierea țărilor și regiunilor partenere va permite focalizarea în și mai mare măsură – în special atunci când se analizează opțiunile de finanțare – ținând seama de faptul că o anumită țară poate face parte dintr-una sau mai multe categorii, în funcție de punctele sale forte în materie de cercetare și inovare. Următoarele categorii de țări sunt incluse în propunerile pentru Orizont 2020:

- **Țările AELS, țările vizate de politica de extindere a UE și țările incluse în politica europeană de vecinătate**, în cazul acestora punându-se accentul pe promovarea integrării în Spațiul european de cercetare sau a alinierii la acesta, inclusiv prin eventuale asocieri ale acestora cu Orizont 2020. Pentru țările incluse în politica de vecinătate, această abordare va contribui la dezvoltarea unui „spațiu comun de cunoaștere și inovare”, inclusiv prin sporirea competențelor de cercetare și inovare din aceste țări. Cooperarea se va desfășura în strânsă coordonare cu instrumentele politicilor de extindere și de vecinătate, astfel cum s-a subliniat cu ocazia recentei conferințe privind un parteneriat euro-mediteranean reînnoit în domeniul cercetării și inovării. În ceea ce privește conferința menționată, se pregătește o acțiune specifică de monitorizare.
- **Țările industrializate și economiile emergente** – în cazul acestora, obiectivele principale vor fi creșterea nivelului de competitivitate al Uniunii, abordarea în comun a provocărilor globale prin soluții inovatoare comune și dezvoltarea de tehnologii generice prin accesarea unor noi surse de cunoștințe. Astfel, sectorul privat al Uniunii va beneficia de oportunități de afaceri și de acces la piețe noi. Va exista totodată o dimensiune mai puternică a inovării, cum este, de exemplu, cazul Parteneriatului transatlantic de acțiune pentru inovare sau al Parteneriatului indo-european pentru cercetare și inovare.
- **Țările în curs de dezvoltare**, în cazul cărora se va pune accentul pe completarea politicilor externe și a instrumentelor aferente ale Uniunii prin construirea unor parteneriate, îndeosebi parteneriate biregionale, pentru a contribui la dezvoltarea sustenabilă a acestor regiuni și pentru a aborda provocări precum economia ecologică, combaterea schimbărilor climatice, îmbunătățirea metodelor de producție agricolă, securitatea alimentară și sănătatea. Este inclusă aici susținerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului și a obiectivelor care ar putea decurge din acestea, consolidarea cercetării orientate după cerere și a inovării pentru dezvoltare și atingerea obiectivelor convenite la Conferința Rio+20, de exemplu, prin transferul de tehnologii pentru protecția climei.

¹¹ COM(2012) 70.

Identificarea sistematică a oportunităților împreună cu diferențierea pe categorii de țări va contribui la elaborarea **strategiilor multianuale de cooperare cu cele mai importante țări și regiuni partenere**.

5. UN SET DE INSTRUMENTE ADECVATE SCOPULUI URMĂRIT

5.1. Dialog politic

Uniunea a încheiat acorduri de cooperare științifică și tehnică cu 20 de țări în temeiul TFUE și cu 15 țări în temeiul Tratatului Euratom. De asemenea, știința și tehnologia sunt adesea o componentă importantă a dialogurilor politice largite, cum este cazul acordurilor de parteneriat și cooperare și alte acorduri-cadru internaționale.

Acordurile de cooperare științifică și tehnologică vor fi mijloace importante de trasare și implementare a strategiilor multianuale. Atunci când este necesar, ele vor fi transformate în parteneriate strategice pe termen lung și vor cuprinde un acord asupra priorităților ce trebuie abordate. Acordurile trebuie, de asemenea, să promoveze un tratament corect și echitabil al proprietății intelectuale și al transferului de cunoștințe. O abordare similară va fi folosită la nivel regional, de exemplu în ceea ce privește parteneriatele cu țările mediteraneene, cu Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est, cu Africa și cu țările din America Latină și Caraibe.

5.2. Colectarea de informații

Pentru a implementa abordarea strategică, sunt necesare informații obiective. Prin urmare, trebuie acordată atenție sporită colectării de informații calitative și cantitative cu privire la¹²:

- activitățile de cooperare internațională finanțate de Uniune și impactul acestora;
- politicile și programele de cooperare internațională ale statelor membre și ale țărilor asociate, precum și punctele forte și punctele slabe ale sistemelor lor de cercetare și inovare, statele membre și țările asociate fiind în acest sens încurajate să își furnizeze reciproc, prin intermediul Forumului strategic pentru cooperare științifică și tehnologică internațională (SFIC), informațiile obținute în cadrul campaniilor de evaluare la nivel național;
- politicile și programele de cercetare și inovare ale țărilor terțe, cu dimensiunea internațională a acestora, precum și punctele forte și punctele slabe ale sistemelor acestor țări;
- activitățile prospective pentru identificarea noilor provocări și a noilor piețe și tendințe.

Colectarea de informații se va face cu ajutorul delegațiilor Uniunii, al consilierilor pentru știință și al SEAE, precum și al noului Observator pentru Cercetare și Inovare.

5.3. Instrumente de finanțare

Orizont 2020 va fi principalul instrument de realizare a acțiunilor de cooperare ale Uniunii în domeniul cercetării și inovării, acesta fiind completat, după caz, cu fonduri naționale.

¹² În documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei sunt furnizate informații suplimentare.

Strategiile multianuale vor fi implementate prin activități specifice derulate prin următoarele mijloace:

- proiecte de cercetare și inovare în care participarea unor țări terțe este necesară și/sau avută în vedere în momentul evaluării;
- forme mai flexibile de cooperare, cum ar fi crearea de rețele între proiecte, între serii de proiecte și/sau manageri de program;
- inițiative comune cu implicarea Uniunii și a unor parteneri internaționali:
 - cereri coordonate de propuneri – lansate și evaluate în paralel în cadrul Uniunii și în țara terță;
 - cereri comune de propuneri – lansate, evaluate, selectate și finanțate în comun de Uniune și de țara terță;
 - contribuții din partea Uniunii la programele de finanțare ale unor țări terțe sau organizații internaționale pentru a acoperi participarea la aceste programe a entităților din Uniune; și
 - inițiative specifice care presupun o finanțare asigurată în comun de Uniune, de statele membre, de țările asociate și/sau de țări terțe pentru a asigura derularea la scară și cu sferă de aplicare optime, implementate prin intermediul ERA-NET, în baza articolului 185 sau prin alte instrumente.

Propunerile pentru Orizont 2020 includ dispoziții¹³ vizând elaborarea și prezentarea într-o manieră coerentă a unor activități transversale, precum cooperarea internațională. Intenția Comisiei este ca aceste dispoziții să se reflecte în programul de lucru și în structura de comitologie pentru Orizont 2020.

5.4. Coordonarea cu alte politici și cu forurile internaționale

5.4.1. Politici și instrumente ale Uniunii

Activitățile de cooperare internațională în domeniul cercetării și inovării vor fi elaborate în strânsă coordonare cu politicile externe ale Uniunii și cu instrumentele aferente¹⁴. Aceasta va include, de asemenea, integrarea cercetării și inovării cu alte politici care au o puternică dimensiune internațională – ca cele privind comerțul, PESC, mediul și energia – și exploatarea sinergiilor cu cooperarea internațională în domeniul învățământului superior din cadrul programului „Erasmus pentru toți”¹⁵. Prin urmare, elaborarea strategiilor multianuale de cooperare internațională în domeniul cercetării și inovării ar trebui să fie strâns coordonată cu strategiile generale privind relațiile externe și cu dimensiunea externă a politicilor interne ale UE.

Politicile externe ale Uniunii vor contribui la construirea capacității de cercetare în țările vizate de politicile de extindere și de vecinătate și în țările în curs de dezvoltare. Finanțarea

¹³ Articolul 13 din Regulamentul „Orizont 2020” și articolul 5 alineatul (6) din programul specific.

¹⁴ COM(2011) 865.

¹⁵ COM(2011) 788.

cercetării și inovării va fi axată pe excelență, contribuind astfel la găsirea de soluții inovatoare la provocările cu care se confruntă aceste țări. În acest mod, ea va contribui la atingerea obiectivelor politicilor de dezvoltare ale Uniunii, de exemplu prin următoarele tipuri de activități: activități de perspectivă și de cercetare socio-economică pentru a identifica provocări specifice, cercetare și inovare de vârf pentru a elabora soluții aplicabile la nivel local sau susținere pentru adaptarea și transferul tehnologiilor existente. Această finanțare va fi completată de finanțări acordate de Banca Europeană de Investiții și de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

5.4.2. Organizații internaționale și foruri multilaterale

Organizațiile internaționale și forurile multilaterale joacă un rol esențial în abordarea provocărilor globale. Comitetul pentru politica în domeniul științei și tehnologiei și Forumul mondial al științei din cadrul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) se concentrează pe îmbunătățirea guvernantei activităților de cercetare și inovare la nivel mondial. Organizația Națiunilor Unite și alte organizații, precum UNESCO, Grupul interguvernamental privind schimbările climatice, Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, Platforma interguvernamentală privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice, Organizația pentru Alimentație și Agricultură și Organizația Mondială a Sănătății, joacă un rol esențial în trasarea programelor de cercetare la nivel mondial.

Agencia Internațională a Energiei și Agenția pentru Energie Nucleară (în cadrul OCDE), Agenția Internațională pentru Energia Atomică, Forumul Internațional Generația IV și Organizația Internațională ITER promovează cooperarea internațională în domeniul energiei nucleare. Unele instituții regionale și mondiale, precum Grupul Consultativ pentru Cercetare Agricolă Internațională, Forumul Mondial de Cercetare Agricolă și Forumul pentru Cercetare Agricolă în Africa sunt active în domeniul agriculturii. Grupul Carnegie, înființat sub auspiciile G8/G20, este un forum unic pentru discuții la nivel înalt pe teme de cercetare și inovare.

Comisia intenționează să își consolideze cooperarea cu aceste organizații pentru ca Uniunea să exercite o influență mai mare asupra activităților lor – în special în cazurile în care aceasta este un finanțator important – precum și pentru ca organizațiile respective să aibă o contribuție mai mare la trasarea programului de acțiune al Uniunii. În acest context, Uniunea ar trebui să încerce să se asigure că participarea sa este proporțională cu responsabilitățile care îi sunt conferite de tratate. Dezvoltarea în continuare a parteneriatului cu inițiativele interguvernamentale europene, precum EUREKA și COST, și cu organizații ca EIROForum¹⁶ va contribui la mai buna coordonare și la utilizarea mai eficientă a resurselor europene.

6. PROMOVAREA UNOR PRINCIPII COMUNE PENTRU DERULAREA COOPERĂRII INTERNAȚIONALE

Ghidată de principiile sale de acțiune externă (articolul 21 din TUE), Uniunea Europeană deține o poziție bună pentru a juca un rol de lider în promovarea unor principii comune pentru derularea activităților internaționale de cercetare și inovare în scopul creării unor condiții echitabile menite să încurajeze colaborarea dintre cercetătorii și inovatorii din întreaga lume. Aceste principii se referă la aspecte precum cercetarea și inovarea responsabilă, integritatea în activitățile de cercetare, evaluarea *inter pares* a propunerilor, promovarea rolului femeilor în știință și dimensiunea de gen în cercetare și inovare, carierele în cercetare (pe baza Cartei

¹⁶ <http://www.eiroforum.org>

europene a cercetătorilor și a Codului de conduită pentru recrutarea cercetătorilor)¹⁷, tratamentul corect și echitabil al drepturilor de proprietate intelectuală și accesul liber la publicațiile de cercetare finanțate din fonduri publice.

Un pas înainte a fost făcut prin înființarea *Global Research Council*, o organizație cu caracter voluntar dedicată schimbului de bune practici și stabilirii unor principii comune pentru cooperarea internațională. Există și alte inițiative aflate în derulare la nivelul Uniunii și la nivel mondial. Grupul Carnegie a lucrat la elaborarea principiilor comune pentru construirea de infrastructuri de cercetare de mare amploare. În ceea ce privește accesul liber, în 2007, Comisia a adoptat o comunicare¹⁸, urmată mai recent de o altă comunicare și de o recomandare¹⁹.

Aceste aspecte au fost dezbătute pe larg la nivel internațional în diverse foruri, atât bilaterale, cât și multilaterale. Trecerea la accesul liber este un efort depus la scară mondială, fapt dovedit de contribuția UNESCO la promovarea accesului liber²⁰ și de declarația OCDE privind accesul la datele din activitățile de cercetare finanțate din fonduri publice²¹. În mod similar, Declarația de la Singapore privind integritatea în cercetare este primul efort internațional de încurajare a elaborării unor politici, orientări și norme de conduită mondiale pentru a promova un nivel mai ridicat de integritate în domeniul cercetării²².

7. CONSOLIDAREA PARTENERIATULUI CU STATELE MEMBRE ȘI CU PRINCIPALELE PĂRȚI INTERESATE

Activitățile de cooperare internațională ale Uniunii și cele ale statelor membre trebuie să fie coerente și să se completeze reciproc. Aprofundarea și consolidarea parteneriatului dintre Comisie și statele membre va fi așadar un element important al abordării strategice.

Va fi, de asemenea, important să existe o interacțiune mai puternică și mai sistematică cu principalele părți interesate din domeniul cercetării și inovării. Acest lucru va include și un grad mai mare de armonizare cu prioritățile de cooperare internațională ale unor entități precum reprezentanți ai sectorului industrial, universități și organizații de cercetare, dar și cu prioritățile inițiativelor de programare în comun, ale platformelor tehnologice europene și ale parteneriatelor europene pentru inovare.

Forumul strategic pentru cooperare științifică și tehnologică internațională (SFIC) a înregistrat progrese în armonizarea priorităților de cooperare internațională ale statelor membre și, în special, ale organismelor de finanțare naționale și regionale, prin elaborarea unei inițiative-pilot cu India și prin explorarea unor priorități de cooperare cu SUA și China.

Aceste eforturi trebuie intensificate ținând cont de faptul că activitățile de cooperare internațională ale statelor membre continuă să fie determinate îndeosebi de considerente de ordin național, mai degrabă decât de prioritățile și strategiile de dezvoltare pe care Uniunea și statele sale membre le au în comun. Așadar:

¹⁷ C(2005) 576 final.

¹⁸ COM(2007) 56.

¹⁹ COM(2012) 401 și C(2012) 4890.

²⁰ http://www.unesco.org/new/en/media-services/single-view/news/open_access_to_scientific_information_policy_guidelines_for_open_access_released/

²¹ <http://www.oecd.org/dataoecd/9/61/38500813.pdf>

²² <http://www.singaporestatement.org/>

- Statele membre se vor implica în identificarea domeniilor de cooperare internațională și în elaborarea unor strategii multianuale;
- Implementarea acestor strategii va presupune elaborarea unor programe strategice de cercetare și inovare comune pentru Uniune și statele membre și implicarea îndeaproape a statelor membre în realizarea acestora;
- Se va urmări în continuare îndeplinirea angajamentului luat în cadrul inițiativei „O Uniune a inovării” de a elabora orientări comune pentru încheierea de acorduri cu țările terțe, referitoare la aspecte precum vizele științifice, drepturile de proprietate intelectuală, principiile etice în cercetare, importul și exportul de echipamente științifice, reciprocitatea și fiscalitatea. Acest lucru se va realiza pe baza orientărilor SEC privind managementul proprietății intelectuale în acordurile de colaborare internațională, adoptate de grupul de lucru al SEC privind transferul de cunoștințe.

8. IMPLEMENTARE, GUVERNANȚĂ, MONITORIZARE ȘI EVALUARE

8.1. Implementare și guvernare

Implementarea strategiei și procesul de programare al Orizont 2020 vor fi strâns armonizate, inclusiv prin prezentarea strategiilor multianuale într-o manieră coerentă în cadrul programelor de lucru.

În timp ce elaborarea și implementarea strategiilor multianuale pentru fiecare dintre provocările societale și pentru tehnologiile industriale și generice va fi în continuare de competența comitetelor aferente, comitetul pentru aspectele orizontale ale programelor Orizont 2020 va fi însărcinat cu ghidarea, monitorizarea și evaluarea abordării globale a cooperării internaționale. SFIC va continua să își îndeplinească rolul de promovare a unui grad mai mare de coerență între politicile statelor membre și ale Uniunii.

De asemenea, se va acorda în permanență atenție sensibilizării unui public mai larg cu privire la valoarea cooperării internaționale în domeniul cercetării și inovării. Pe baza experienței pozitive legate de campania *EU-ASEAN Year of Science in 2012*, Comisia propune organizarea unei astfel de campanii o dată doi ani, alternând ca parteneri țări și regiuni.

8.2. Monitorizare și evaluare

O dată la doi ani, Comisia va prezenta un raport cu privire la implementarea strategiei. Acest raport va prezenta modul în care s-au elaborat și s-au implementat strategiile multianuale. El va conține o evaluare a progreselor înregistrate și a impactului pe baza listei indicatorilor prezentați în documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei. Primul raport va fi prezentat la începutul anului 2014.

9. CONCLUZII

Noua abordare strategică a cooperării internaționale în domeniul cercetării și inovării se va caracteriza prin:

- Deschiderea totală a programului Orizont 2020 către participanți din țări terțe, cercetătorii europeni având astfel posibilitatea să coopereze cu cele mai scilpitoare minți din întreaga lume;
- Activități de cooperare internațională focalizate, având amploarea și sfera de aplicare necesare obținerii unui impact maxim;
- Elaborarea unor strategii multianuale de cooperare cu cele mai importante țări și regiuni partenere;
- Consolidarea parteneriatului între Comisie, statele membre și părțile interesate relevante;
- Promovarea unor principii comune pentru derularea cooperării internaționale în domeniul cercetării și inovării;
- Potențarea rolului Uniunii în cadrul organizațiilor internaționale și al forurilor multilaterale;
- Consolidarea implementării, a guvernanței, a monitorizării și a evaluării.